

Konkurransen på like vilkår

Håkon Riegels

KS Bedrift - Advokattjenester

KS Bedrift

Bakgrunn

- ESA åpnet sak i 2015
 - Kommunenes skattefritak
 - Ubegrenset garanti (konkursimmunitet)
- Foreslår tiltak: utskilling
- EØS- avtalens regler om offentlig støtte
 - Statsstøtte er: økonomisk støtte fra offentlige organer til virksomheter som er aktive i et marked.
 - innebærer en selektiv fordel man ikke ville fått under normale markedsforhold.

Det er statsstøtte når støtten:

- Tildeles av en EFTA-stat eller av offentlige midler,
- innebærer at en fordel begunstiger mottakeren/mottakerne,
- begunstiger enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer,
- vrir eller truer med å vri konkurransen, og
- påvirker samhandelen i EØS-området.

«Konkurransen på like vilkår»

- Ledet av professor Hjelmeng
- Utrede – kartlegge omfanget av EØS rettslig aktivitet økonomisk innen det offentlige
- Vurdere om skattefritak og konkursimmunitet for økonomisk aktivitet innen det offentlige stride mot statstøtteren
- Foreslå tiltak som sikrer at økonomisk aktivitet innenfor stat/kommunesektor ikke bryter EØS-avtalens regler om offentlig støtte
- Foreslå ytterligere tiltak for like konkurransevilkår
- Leverte sin rapport 23.1.2018

Kartlegging av omfang

- Mye økonomisk aktivitet allerede skilt ut
- Generelt lav svarprosent
- Typiske aktiviteter:
 - Eiendomsforvaltning, restkapasitet, havner, forskning og undervisning
- Konkluderer med at størrelsen på økonomien er liten
 - Men, at det er mange konkurranseflater

Arbeidsgruppens vurdering - skattefritak

- Konkluderer med at skattefriheten utgjør en økonomisk fordel
- Innebærer en forskjellsbehandling av foretak i tilsvarende rettslig og faktisk situasjon
- KS/LO: Offentlig og private ikke i tilsvarende rettslige og faktiske situasjon

Arbeidsgruppens vurdering - konkursimmunitet

- Konkursimmunitet ikke en fordel i seg selv
- Fordeler som gunstig lån, kontraktsvilkår osv
- Kan unngås ved at fordelene beholdes av den ikke økonomiske delen av virksomheten
- Felles: «Nedre innslagspunkt»
 - Omsetningsterskel, samhandelspåvirkning, kombinasjoner

Forslag fra arbeidsgruppen - tiltak

- *Ikke utskillingsplikt* / selskapsmessig skille
- *Krav om regnskapsmessig* skille (10-1)
- Generell *skatteplikt* for økonomisk virksomhet for kommuner/KF (10-1)
- *Konkursforbud* – ikke problematisk så lenge *markedsinvestorprinsippet* følges
- Nytt *tilsyn* for å kontrollere etterlevelsen av markedsinvestorprinsippet – til Konkurransetilsynet (9-2)

KS Bedrift foreløpige vurdering

- **For AS** antagelig små endringer
- **For IKS** uklart – arbeidsgruppen har ikke foreslått tiltak for aktivitet som allerede er skilt ut i selskap
- **For § 27 foretak / samarbeid** vil det nok bli endringer (særlig skatteplikt), men fortsatt uavklart. Skille mellom selvstendig rettssubjekt og ikke.
- **For Kommune og KF** kan det for forventes vesentlige endringer.

Foreløpig vurdering

- Har ESA kompetanse til å pålegge slike endringer i norsk lovgivning – omfatte all økonomisk aktivitet?
- ESA har ikke sagt hvilke konkrete vare- og tjenestetilbud som er omfattet av saken – mangler et faktisk grunnlag for å vurdere vilkårene for støtte
- Regnskapsmessig skille stort sett uproblematisk
- Skatteplikt generelt ikke urimelig, men utfordrende der offentlig virksomhet har andre formål enn profitt.
- Ikke enig i opprettelsen av tilsynsorgan

Foreløpig vurdering

- Omfanget synes begrenset - skyter man spurv med kanon?
- Arbeidsgruppen tar for lite hensyn til praksisendring innen statsstøtteren
 - «Big on big, and small on small»
- Sier lite om kostnader og gevinster ved tiltakene som foreslås – manglende konsekvensutredning
- Underkommuniserer de ulemper det offentlige har i konkurransen med private

Dissens – KS og LO

- Ikke enig i opprettelsen av tilsynsorgan
- Har ESA kompetanse til å pålegge slike endringer i norsk lovgivning – omfatte all økonomisk aktivitet?
- ESA har ikke sagt hvilke konkrete vare- og tjenestetilbud som er omfattet av saken – mangler et faktisk grunnlag for å vurdere vilkårene for støtte
- Sier lite om kostnader og gevinster ved tiltakene som foreslås – manglende konsekvensutredning
- Underkommuniserer de ulemper det offentlige har i konkurransen med private

Nytt tilsynsorgan?

- Legges til Konkurransetilsynet
- Uklart mandat, men en hovedoppgave å sikre overholdelse av markedsinvestorprinsippet
- Flertallet foreslår at tilsynsorganet skal kunne:
 - vedta pålegg om utskilling,
 - omorganisering eller andre tiltak (9-2),
 - kreve støtten tilbakebetalt til statskassen (8-3).

Nytt tilsynsorgan? Forts.

- Lite relevant kompetanse på dette i Norge
- Er det behov for et slikt tilsyn?
 - Kommunerevisjonen og kontrollutvalg etterser at det faktisk føres separate regnskap for økonomisk aktivitet i kommuner og KF'er.
 - Håndhevelse er i dag lagt til nasjonale domstoler og ESA.
 - Kan ESA og konkurransetilsynet fatte ulike beslutninger?
- Markedsinvestorprinsippet er bare et av flere hjelpemidler for å slå fast om støtte er i tråd med regelverket eller ikke
- Legger listen for å klage lavt.

Hva skjer nå da??

- Tja, si det?
- Høringsfristen går ut 2. mai

«Vi ønsker like konkurransevilkår mellom det offentlige og private aktører, samtidig som det offentlige skal være i stand til å løse sine oppgaver på en god måte» Sitat Røe Isaksen

Må ses i sammenheng – flere lovendringer

- Kommuneloven
- Skatteloven
- IKS-loven
- Eget lovutvalg for KPLV?
- Egne Særlovutvalg?

KS-Bedrift

- Har bidratt aktivt inn i prosessen
- Vil fortsette med dette
- Mot medlemmer
- Formelle høringer, møter og offentlig debatt

Bedriftenes Møteplass 2018

Smart fremtid var tema for Bedriftenes møteplass 2017. Neste år tar vi temaet ett steg videre og vil vise hva dette innebærer konkret for våre medlemmer.

Sett av dato – 18. - 19. april
Quality Expo Hotel på Fornebu

Mer informasjon og påmelding på www.ksbedrift.no

Aslak Sira Myhre

Erik Aasheim

Silvjia Seres

Programmet vil bli klart på nyåret!

KS Bedrift